



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

Articulus II. De earundem Rerum Administratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

quibus illa coalescit, ea, quæ his quasi in dotem, & istius intuitu oblata sunt, quodammodo Res & Bona ipsius censentur & vocentur. Molina *dispnt. cit. n. 7.*

Neque ad propositæ dubitationis resolutionem aliquid conferunt Vulgi sermonibus trita Rerum & Bonorum Ecclesiasticorum appellationes; quia ejusdem usu non minùs receptæ sunt phrasæ: quibus eadem ad ipsam Ecclesiam, Capellam, Monasterium zu dem Gottshaus/Kirchen u. dicuntur pertinere, eorùmque Administratores der Kirchen Pfleger/Pröbst/Verwalter u. vocantur.

ARTICULUS II.

De earundem Rerum Administratione.

SUMMARIUM.

1. Papa est universalis Administrator omnium;
2. Episcopi propriarum tantùm Ecclesiarum,
3. Et suorum Monasteriorum Abbates.
4. Saltem Confirmati:
5. Electi ferè non nisi jure speciali:
6. In locis ab Italia remotis etiam Communi, si ipsorum Electio fuit concurs.
7. Conciliatio c. Nihil 44. & Extravag. 1. inter Com. de Electione.
8. Illius dispositio non afficit Postulatos.
9. In concordia Electorum acta valent, quantumvis postea Electio cassetur.
10. Pralatorum Administratio extenditur ad lites.
11. Etiam sine Capitulo proseguendas:
12. Etsi huic Pralati consensu sit opus.
13. L. ait Prætor 7. §. 2. ff de Jure delib. non obstante.
14. Rectè tamen Pralatus adhibet consensum Capituli.
15. Casus, quibus hoc sine illo agit.
16. Abbatibus in Administratione

17. Quarum tamen potestas multum est restricta. 18. Et Superiorum Localium in Ordinibus Mendicantium. 19. Uti & Rectorum Parochialium & Hospitalium.

Rerum, Bonorum & Jurium; non tantum ad Romanam, sed inferiores etiam Ecclesias, Monasteria, aliaque Sacra & Religiosa loca quaecunque pertinentium, supremam, generalem, & à Deo immediatè constitutam Administrationem penes summum Pontificem esse: & penes hunc, de ijs non solum privatis proprietarum Ecclesiarum &c. sed publicis etiam universalis Ecclesiae necessitatibus exigentibus, aut utilitatibus suadentibus, disponere liberè posse D. Thomæ 2. 2. q. 100. art. 1. Navarri de Reddit. Ecclesiast. quest. 1. monito. 40. n. 6. & 8. aliorumque Theologorum & Canonistarum communis sensus & doctrina est.

2 Post Papam autem & ab isto, ipsis Communicata Rerum & Bonorum Ecclesiasticorum Administratio & Dispensatio competit Episcopis, aliisque Prælatiis Secularibus Confirmatis *can. Quis quis §. Omnium 12. q. 2.* Vti etiam Abbatibus, Præpositis & cæteris Monasteriorum, aut Congregationum Regularium Prælatiis. *can. Nullam quest. 2. cit.* ubi Pelagius Papa, *Universa* inquit, *quæ ad Divini cultus reverentiam vel ad utilitatem Monasterij pertinent, Abbatis sollicitudo, ad quem potestas tota pertinere convenit, debet adimplere: c. Edoceri. 21. de Rescript.* ibi, *Cum Prælati Regulares ex officio suo teneantur Congregationum suarum negotia procurare.* Similia habentur *c. Fraternitatem 2. de Donationibus Monachi. 2. &c. Cum ad Monasterium 6. de Statu Monach.* & in Regulis variorum & antiquissimorum Religiosorum Ordinum, S. Basilij *Regula 7. & 8.* S. Augustini *in princip.* ibi: *Sint vobis omnia communia & distribuantur unicuique vestrum à Præposito vestro;* S. Benedicti passim, & præsertim *cap. 66.* ubi S. Patriarcha dissertis verbis, *Nos, inquit, providemus expedire propter pacis charita-*

charitatisque custodiam in Abbatis pendere arbitrio Monasterij Ordinationem & aliorum.

Dixi, *Confirmatis*; cum, quia Administratio, præsertim Rerum temporalium, non est actus Ordinis: ac proinde Episcopis aliisque Prælati*s* Confirmatis competit ante Consecrationem vel Benedictionem, arg. *c. Nostri. 9. c. Transmissam. 15. de Elect. & Electi potest.* Gloss. in *c. Nostri cit. V. Confirmata Panormit. in c. Transmissam cit. n. 3. & ibi Barbosa n. 3.* tum verò; quia ad Prælaturas tantum electis, ante Confirmationem Administratio tam in Temporalibus quàm Spiritualibus interdicta est, *c. Nostri. cit. c. Qualiter 17. de Elect. c. Avaritie 5. eodem Tit. in 6.* quo postremo textu Electis, qui etiam Oeconomi vel Procuratoris nomine, vel quocunque alio titulo, Ecclesiarum, ad quas electi sunt, Administrationi se ingerere præsumunt, jure, si quod per Electionem ipsis quæsitum fuit, eò ipso privantur, & *Extravag. Injuncta, eodem Tit. inter Communes,* quæ à Bonifacio VIII. variaz pænæ decernuntur in eos, qui promoventur à Sede Apostolicâ, si ante literas super sua promotione receptas administrarent.

Sed, etsi hæc ita se omnino habeant, aliquando tamen Administratio licita est etiam Electis, non tantum, si illa fiat cum speciali licentia, quam à Sede Apostolica peti, & cum *Placet*, ut vocant, obtineri consuevisse notat Lud. Engel *Colleg. Juris Canon. lib. 1. Tit. 6. n. 51.* Sed etiam vi Consuetudinis, ut *cit. Author* advertit: & multò magis vi Privilegij Apostolici: vi cuius ad valde remotas, scilicet ultra Italiam sitas, & Sedi Apostolicæ immediatè subjectas Ecclesias in Concordia (hoc est, vel unanimi omnium, vel saltem majoris Capituli partis consensu, & parte minori contradicendi justam causam non habente, *Lairman in c. In Causis 30. de Electione n. 4.*) Electis administrandū facultas, exceptâ Alienatione, dispensativè indulgetur est. *c. Nihil 44. §. Caterum de Elect. & Electi potest.* Cujus textus dispositionem etiam confirmet praxis Indiæ, in qua ad Episcopatus à Re-

ge Catholico solum presentatos ea, quæ Jurisdictionis sunt, exercere, testis est Emmanuel Gonzalez *in c. Nosti cit. n. 8.* & in Germania nostra etiam observari posse *in c. Nihil cit. tradit Laiman n. 12. Wagnereck V. Ultra Italiam & Prosper Fagnanus n. 19.* præsertim, si Administrationem Capituli præjudiciosam fore appareat. Rectè tamen cit. Interpp. advertunt, Prælatos eâ facultate uti, etsi possent, plerumque non solere; ideòque, dum Confirmatio sequatur, vel specialis licentia obtineatur, Administrationem in Temporalibus Capitulo, vel ab hoc deputato Oecono-
relinquendam.

7 Neque, ut videri potest, huic doctrinæ adversatur *Extravag. Injunct. cit.* quâ tanquam Jure posteriore, dispositionem §. *Ceterum cit.* quoad Electos, quorum Confirmatio ad Sedem Apostolicam, ut Episcoporum in Germania, immediatè spectat, sublatam existimat Passerinus *Tractatu de Elect. cap. 33. n. 35. arg. c. Ut animarum de Constit. in 6. & l. Sed & posteriores. 28. ff. de Legibus* Sed probabilius est contrarium; partim quia *Extravag. cit.* damnatur Administratio suscepta ex temeraria præsumptione: cujusmodi non est concorditer Electorum in locis ab Italia remotis; cum ab istis suscipi præsumatur propter Ecclesiarum, ad quas electi sunt, necessitatem §. *Ceterum cit.* partim verò; quia dispositio Generalis, præsertim Pænalis, qualis est *Extravag. cit.* non includit casum specialem licitum, cujusmodi est dicta Administratio Electorum in locis ab Italia remotis §. *cit.* permessa, ut *in cit. Extravag. Glossa V. Præsumant & in addit. notat.*

8 Neque secundo sequitur Administrationem etiam permisam in Concordia Postulatis; quòd Postulatio Electioni æquiparari, & iisdem ferè regulis soleat definiri; quia hoc verum duntaxat est, quando utriusque eadem ratio est: quod in casu nobis proposito non contingit; cum Electo jus & actio competat ad Prælaturam, non autem Postulato: qui propterea tantum nititur Officio Superioris, Postulationi non Confirmationem debi-

tam

tam ex justitia, sed Admissionis duntaxat gratiam impendentis, Panormit. *in c. cit. n. 7.* & ibi Laiman. *n. 8.*

Neque tertio sequitur, ab hujusmodi ad Prælaturam in Concordia Electo administrante acta, casu, quo ejus Electio, ob defectum personæ vitium, vel defectum Solennitatum *c. Quia propter 42. de Electione* præscriptarum rescinditur, vel irrita declaratur, irrita etiam declaranda vel rescindenda esse; cum enim robur & firmitatem obtineant acta ab eo, cujus Electio jam est confirmata, quantumvis postea detecto vitio à Prælatura removeatur, ut *in c. Nihil cit. cum Ant. de Butrio n. 34.* docet Laiman. *n. 10.* non est, cur sustineri nequeant, quæ juxta *cit. c. §. Ceterum* gesta sunt ab Ultramontano ad Prælaturam in Concordia electo. Sed hanc rem magis expeditam reddet distinctio *l. cit.* tradita à Laimanno; vel enim, inquit hic Doctor, ejusmodi à Prælatura remoti Electio (eadem ferè ratio est Confirmationis) per sententiam v. g. ad unius vel plurium ad eam, cum possent & deberent, non vocatorum instantiam irritata? vel irrita fuit ipso Jure, quòd v. g. Persona irregularis, aut in ejus Electione adhibitæ non sint ad valorem necessariò requisitæ solennitates? Si prius: non est, cur ab eo, saltè antequam de non vocatorum contemptu ageretur, gesta subsistere inficiemur. Si posterius, & personæ Electæ vel Electionis vitium publicè notum; ab eo gesta ob defectum potestatis irrita: Si verò omnino occultum aut saltem publicè ignoratum fuit, valida sunt, ut *in c. cit. cum Glossa V. Administrant* Ant. de Butrio *n. 27.* Innocentio *n. 3.* & Panormitano *n. 11.* docet Pirrhing, *Method. Jur. Canon. lib. 1. Tit. 6. n. 300.* & ratio est; quia hoc ipso, quòd gesta sint autoritate *c. §. cit.* ultra Montes in Concordia Electis Administrationem concedentis, & intervenerit communis error sive ignorantia defectus, Ecclesia defectum potestatis, in Electo aliàs deficientis, supplevit propter publicam necessitatem aut utilitatem arg. *l. Barbarius 3. ff. de Officio Prætor. & can. Infamis 3. q. 7.* quorum textuum argumento probabilius valida sunt acta Prælati solum-

modo existimati etiam non habentis titulum coloratum, utcum Fulgoso in l. Barbarius cit. n. 13. Diana p. 3. Tract. 4. resol. 122. & Ludovic. Schildre de Princip. Conscientia form. Tract. 2. cap. 3. n. 42. & alij ab hoc relati docent.

10 Porro hujusmodi in Concordia Electis, aut saltem Confirmatis Administratio ad Ecclesiarum & Monasteriorum suorum res disponendas & negotia, non tantum extra, sed etiam in iudicio pertractanda se extendit, ita, ut Prælati tam Regulares, quam Sæculares pro ijs agere & respondere in iudicio possint: quod nemo facile inficiatur, & colligitur ex can. *Non dicatis*. 11. §. *Cum hujus*. 12. q. 1. c. *Edoceri cit. &c.*

An autem controversias Judiciales tractare ejusmodi Prælati soli, hoc est, sine consensu Capituli, aut Conventus sui, saltem quo ad bona huic & ipsis communia possint, dubium controversumque reddit Glossa c. cit. v. *Debeant*. asserens, sine hujusmodi consensu vel auctoritatis interventu Prælaturum in iudicio nec convenire posse, nec conveniri: idque suadere videtur paritas cum Capitulo vel Conventu, à quo in causis ad ipsum & Prælaturum communiter pertinentibus, actionem aut defensionem iudicialem suscipi sine assensu & auctoritate Prælati non posse, c. *Causam*. 9. *De Iudicijs* decisum, & ratio est; quia ex una, Prælati Ecclesiæ vel Monasterij sui res immobiles aut mobiles pretiosas alienare nequeunt sine consensu Capitularium can. *Sine exceptione*. 12. q. 2. c. 1. c. *Cum vos*. 3. c. *Tua*. 8. &c. *De his, qua à Prælati &c.* ex altera verò parte, qui rem prohibetur alienare, eam in iudicium deducere non potest, ut regulæ generalis instar traditur, & desumitur ex l. *Ait Prætor*. 7. ff. *de Jure deliberandi*, cujus §. 2. *Labeo Absurdum*, inquit, est, ei, cui alienatio interdicitur, actiones exercere.

11 Sed melius super ejusmodi Bonis & Juribus communibus in iudicio agere & respondere, si ardua aut magni momenti causa non sit, Prælaturum sine Capituli aut Conventus sui consensu posse in c. *Edoceri cit.* defendunt Panormit. n. 6. Felinus n. 2. Barbo-
sa

sa n. 2. Gonzalez n. 2. & alij præsertim Interpretes passim, id colligentes ex *cit. c. Cùm olim. 17. de Restitut. Spoliat. c. Auditis. 15. de Prescript. Rationem reddunt; quia Prælati, juxta dicta, habent liberam & generalem Administrationem rerum communium Ecclesiarum suarum vel Monasteriorum, à SS. Canonibus sibi permissam. §. Omnium can. Nullam c. Edoceri *cit. &c.* cujusmodi Administrationem à Jure obtinentes in judicio agere & conveniri possunt, ut patet in Tutore, qui pro bonis pupilli. *l. 1. §. 2. l. Si Tutor 2. ff. de Administ. Tut.* Andr. Gaillius *lib. 2. observat. 108. n. 8* & in Patre; qui pro Bonis Adventitijs filij familias agere & respondere in judicio possunt, *l. 1. Vers. Parentes de bonis maternis.* Quibus sicut honorabiliorem, ita amplio- rem potestatem in Ecclesiarum vel Monasteriorum suorum rebus Prælati habent, ut cum Glossa observat. *Panormit. cit. n. 6.**

Quare hac in re lata disparitas est inter Prælatum & Capi- 12
tulum seu Conventum; quia rerum ipsis communium libera Ad- ministratio, cui agendi jus coniunctum est, penes illum, non Capitulum residet Ecclesiæ Prælaturâ non vacante; cùm illius Caput sit Prælatum, cui Capitulares tanquam membra subiiciuntur *can. Scire debes 7. q. 1. c. Novit 4 De ijs, quæ à Prælat. &c. c. Requisivisti. 15. de Testament.* Felinus *in c. Edoceri cit. n. 3.*

Neque aliud ratio, & in qua hæc fundatur, Regula persua- 13
det; quia imprimis non desunt, qui apud Laiman *in c. cit. n. 10.* existiment *l. Ait Prætor §. 2. cit.* ex qua Regula illa desumitur, contineri casum specialem: quo hæres, dum de adeunda hæreditate in deliberatione versatur, ex illa sicut alienare, ita in judicium aliquid deducere non potest; cùm, hæreditate nondum aditâ, rerum nec Dominium habeat, nec à Lege concessam Administrationem. Deinde quia, etiam si in aliis etiam casibus locum habeat, tamen non procedit in iis personis, quæ non proprio, sed alieno, ut Prælatum, Ecclesiæ vel Monasterij nomine in judicio agunt *Panormit. in c. cit. n. 6.* Denique quia, si ejus veritas esset universalis, Prælatum, qui sine consensu Apo-

stolico vi proprii juramenti, & *Extravag. Ambitiosa inter Communes de Reb. Eccles. alien.* ubi hæc usu recepta est, non potest alienare, sine ejusmodi consensu agere in iudicio vel respondere non posset: uti etiam Pater & Tutor; quia ille Bona Adventitia Filij, iste verò Pupilli res plerásque alienare non potest, contra *ll. citt. text.*

14 Et si verò administrandi agendique libera potestas de Jure competat Prælati, tutius tamen, & propter autoritatem Glossæ in contrarium allatæ, etiam consultum est, ut ad alicujus momenti negotia expedienda, & super Ecclesiarum rebus ortas lites in iudicio prosequendas consensus vel saltem consilium Capituli adhibeatur, ut præter alios notat Laiman *in c. Edocerè cit. n. 10.*

Rectè etiam iste aliique DD. excipiunt imprimis casum, quo ardua & magni momenti causa v. g. de Ecclesiæ vel Monasterii subjectione, ejus dignitatis diminutione, limitum restrictione in iudicio est pertractanda; tum enim Prælato actionem aut defensionem suscipere volenti Capitulari consensu opus est secundum omnes teste Felino *cit. n. 3. V. Prima.* Deinde casum, quo Capitulum vel Conventus ageret pro recuperatione rerum Ecclesiæ vel Monasterii malè alienatarum, præsertim si eam negligeret Prælatus: uti etiam, quo lis esset super rebus à Prælaturæ bonis omnino separatis, & Capitulo vel Conventui specialiter attributis, etiam quò ad Administrationem; utroque enim hoc casu agere & respondere Capitulum sine Prælati consensu potest secundum *cit. Panormit. n. 6. & 7.* nisi causa esset ardua, hæc enim etiam cum de bonis separatis agitur, neque à Capitulo sine Prælato, neque ab isto sine illo expediri potest secundum Regulam ab eodem Panormit. *in Clement. 2. De Reb. Eccles. alien. n. 2.* traditam & receptam à Felino *l. cit.*

16 Abbatibus, aliisque Religiosorum Prælati quò ad omnia, quorum sexus fæmineus capax est, ferè æquiparantur Abbatis, & his similes Monialium Monasteriis Præpositæ Feminae, ita
ut

ut, sicut illi, ita etiam ista Monasteria sua vel Conventus, Bona & Jura ad illa pertinentia administrare, illorum negotia procurare, & super illis per constitutos procuratores agere, & respondere in iudicio de Jure possint, Glossa in *c. Dilecta* 12. *v. Jurisdictione de Majorit. & Obed.* Panormit. in *c. Continebatur*. 2. *De ijs, quæ à Prælat. n. 4.* Navarrus *Comment. 3. de Regul. n. 4.* Ascanius Tamburin. *De Jure Abbatif. disput. 32. quest. 13. n. 2.* & Hyacinth. Donatus *Tom. 4. Prax. Regul. tract. 8. quest. 16.*

De Jure, inquam; quia istarum auctoritas & administrandi ¹⁷ potestas à specialibus Ordinum Regulis & Consuetudine multum est arctata: & hodie passim non tantum à Conventus sui Monialium consensu, sed Superioribus suorum Ordinum Prælati aut Diocesium Ordinarijs, in plerisque alicuius momenti negotiis pendent, ut cit. Tamburin. *n. 3.* observat.

Eodem modo, & Jure speciali in Monasteriis Virorum, re- ¹⁸ rum communium Administratio & super iis agendi facultas non ita libera, sed restricta est, Prælati aliisque eorum Præpositis, præsertim in Religionibus Mendicantium: in quibus Locales superiores v. g. Priores, Rectores, Guardiani à Præpositis Provincialibus; isti verò ab uno totius Ordinis Generali, tanquam à Capite, sicut, quò ad Jurisdictionem Potestatemque in sibi subditos Regulares exercendam, ita etiam, quò ad Ecclesiarum, Monasteriorum & Collegiorum, Rerumque & Jurium ad ea pertinentium Administrationem pendent. Quanta autem huiusmodi Subordinatorum tam Provincialium, quàm Localium Superiorum cuiusque administrandi potestas sit, non tam ex Comuni, quàm speciali Jure, sive cuiusque Religionis Constitutionibus, Privilegijs, & receptis Consuetudinibus est desumendum. Et quidem in Societate Jesu, cuius Subordinati Superiores à Supremo sive Præposito Generali plurimum dependent, Suarez *Tom. 4. De Relig. Lib. 10. cap. 5. n. 6. Ad cognoscendam*, inquit, *uniuscujusque Prælati facultatem, utendum potius est affirmativâ*

mativâ quàm negativâ Regulâ, id est, id unumquemque posse, quod sibi concessum est, non verò, quod sibi non est prohibitum.

19 Prælati Sæcularibus Episcopo inferioribus similem Ecclesiarum suarum, Rerumque ad eas spectantium Administrationem; ac proinde super iis actionem, defensionemque Rectoribus Parochiarum, & in his Canonicè institutis Vicarijs Perpetuis eum Felino *in c. G. Perpetuus: 12. de Fide Instrument. n. 4* tribuunt Wagnereck *in Exegetic. Edocerit. Not. 6. & cit. Pirthing Tit. 1. à n. 34.* & obtinere Rectores Hospitalium, aliorumque Piorum Locorum auctoritate Episcopali erectorum, supponi videtur *Clement. 2. de Relig. Domib.* Quamvis illorum, & istorum potestas hodie non sit ita libera & absoluta, multumque pendeat ab Episcopis, & in multis locis à Principibus aut aliis Magistratibus Sæcularibus: imò multarum Parochiarum Res Temporales in pluribus Provinciis, Germaniæ præsertim nostræ, administrantur per sæculares vulgo die *Kirchen-Pröbst / Kirchen-oder Heiligen Pfleger* / ut ex *Recessu Concordatorum* inter Serenissimos & Potentissimos Principes Baviaræ nostræ ex una, & Diocesum Ordinarios ex altera parte 1583. initorum *art. 1 §. Damit* aber constat: & de rebus ad illas, & alias Ecclesias & Capellas pertinentibus Contractus cum Ecclesiastici & Sæcularis Magistratibus consensu celebrentur, ut in iisdem *Concordat. Art. 5. §. 3ten* Contracten habetur.

ARTICULUS III.

De Rebus, quarum libera Alienatio Prælati est prohibita.

SUMMARIUM.

1. Res Ecclesiarum sine causa alienari nequeunt etiam à Papa,
2. Illarum non Domino, sed Administratore,
3. Non